

Een mogelijke waarneming van de Rotszwaluw (*Ptyoprogne rupestris*)

Op 12 april 1980 te ca. 9.30 uur bevonden Rob Aarts en ik zich met een groep kursisten van een schoolgidsenkursus IVN op het zandpad verlengde Runstraat ter hoogte van de Philips Visvijvers in Veldhoven. Prachtig weer: onbewolkt, matige z.o. wind en een temp. van ca. 15° C. Terwijl de meesten van onze groep nog bezig waren met het bekijken van een Buizerd, ontdekte ondergetekende een grijsbruine, zwaluwachtige vogel die laag en snel vanuit het zuidwesten (richting Heers) over de weilanden aan kwam vliegen. Hij passeerde ons op ca. 30 meter en was nog te volgen tot de Philips Visvijvers, een afstand van ongeveer 250 meter in noordoostelijke richting. Tijdens de waarneming hadden we de zon schuin van achteren.

De eerste indruk was (natuurlijk) die van een Oeverzwaluw, doch een (automatische) blik door de 8 x 30 kijker bracht een verrassing: de vogel had een vuilgrijze (of vuilbruingrijze) onderzijde, wel licht maar zeker niet wit en géén borstband! Het contrast bruin-wit van de Oeverzwaluw ontbrak ten enenmale! Pas na mijn opmerking: "hé Rob, wat een typische zwaluw!" keek ook Rob naar de vogel, doch kon hem slechts vluchtig zien en schuin van achteren. Wel zag hij dat het een bruinachtige zwaluw was, doch de onderzijde zag hij niet.

Een van de IVN-leden die als "hulp-gids" was meegegaan, zag de vogel ongeveer tegelijkertijd met mij en kon ook geen borstband of enig (zuiver) wit op de onderzijde ontdekken. Laat ik hierbij aantekenen dat deze waarnemer meer een natuurgids is en geen "echte" vogelaar. De kleur van de onderzijde leek naar onderen toe donkerder te worden.

Toen de vogel van ons af vloog had ik de indruk dat hij wat valser, lichter grijsbruin i.p.v. aardbruin op de bovenzijde was en ook plomper gebouwd dan de Oeverzwaluw die op mij altijd wat "smalletjes" overkomt.

Al deze kenmerken passen m.i. goed bij de Rotszwaluw, een soort die ik diverse malen zag in bijv. de Alpen en de Pyreneeën. Helaas konden wij het doorslaggevende kenmerk van deze soort, de witte vlekjes op de staart, niet zien. Hierbij moet worden aangetekend dat wij de vogel slechts vliegend in rechte lijn zagen, waarbij de staart niet of nauwelijks werd gespreid. De aanwezigheid van dergelijke witte vlekjes kan ons dus gemakkelijk zijn ontgaan indien aanwezig. (Nog zeer recent zag ik 10-tallen Rotszwaluwen in het Massif Central in midden-Frankrijk, waarbij ik slechts in enkele gevallen die vlekjes zag, hoewel ik er scherp op lette!)

Ik besef heel goed dat een dergelijke waarneming (een Rotszwaluw in Nederland) ongelooflijk lijkt, vooral omdat deze vogel in Europa slechts zelden buiten zijn broedgebied wordt aangetroffen: 1 x in België en 1 x in West-Duitsland buiten Beieren (waar hij broedt), Lippens & Wille 1972. Jammer dus dat Rob hem niet goed zag, de 3e waarnemer heeft te weinig ervaring met vogelen om volledig betrouwbaar te zijn.

Konkluderend: de vogel is niet positief als Rotszwaluw herkend, het was echter zeker géén Oeverzwaluw aangezien de borstband ontbrak en de onderzijde niet zuiver wit was. Aanvankelijk stond ik geheel "perplex" en dacht niet eens aan een Rotszwaluw (wie verwacht ook zo iets in de Kempen!), het was Rob die, ironisch, die mogelijkheid opperde.

P.S. Hierbij wordt "Dutch Birding" géén toestemming verleend dit artikel over te nemen.

Met vele DBA-groeten, Frank N.